

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

PLENUL

HOTĂRÂREA nr. 89

din 23 ianuarie 2013

Cu raportul nr. 4264/IJ/3130/DIJ/32757/ST/2012, Inspecția Judiciară a înaintat Plenului Consiliului Superior al Magistraturii solicitarea formulată de conducerea Consiliului privind apărarea independenței sistemului judiciar, ca urmare a unor declarații publice făcute de oameni politici și aleși locali, referitoare la arestarea preventivă a primarului orașului Năvodari, domnul Matei Nicolae.

Analizând raportul Inspecției Judiciare și văzând înscrisurile atașate, Plenul reține următoarele:

La data de 20.11.2012, potrivit art. 30 alin. (1) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, conducerea Consiliului Superior al Magistraturii a solicitat Inspecției Judiciare efectuarea unor verificări cu privire la apărarea independenței sistemului judiciar, ca urmare a prezentării pe mai multe posturi de televiziune, în presa scrisă și on-line, a unor afirmații făcute de

care vizează hotărârea Tribunalul București prin care a fost luată măsura arestării preventive pentru 29 de zile față de primarul orașului Năvodari, domnul Matei Nicolae.

Conform raportului Inspecției Judiciare s-a reținut că, în Gazeta de Năvodari, la data de 19.11.2012, a fost publicat articolul „Năvodărenii își susțin primarul și îl vor acasă”, în care jurnalistul M.C. a redat modul în care s-a desfășurat mitingul din data de 18.12.2012, la care au participat consilieri locali, parlamentari (

și a redat susținerile publice ale ministrului culturii, în sensul că „Nicolae Matei nu a omorât pe nimeni, nu a tâlhărit pe nimeni, nu a făcut niciun fel de delict care să necesite judecarea lui în stare de arest, el trebuie cercetat în stare de libertate. Nu este un amestec în treburile justiției, justiția poate să hotărască ca Nicolae Matei să aibă interdicția de a părăsi țara, dar trebuie să fie liber aici cu voi, asta e chestiunea. Vă admir că sunteți lângă primarul vostru. Dumnezeu să ne ajute, să ne țină împreună și să ne dea bucuria ca săptămâna viitoare să-l avem pe Nicolae Matei aici.”

În articolul de presă publicat la data de 19.11.2012 în Evenimentul Zilei, intitulat “Miting pentru susținerea primarului Nicolae Matei”, semnat de jurnalista F.P., a fost redat mesajul transmis în același context de domnul

„să fim uniți pentru Matei Nicolae care a muncit enorm pentru oraș, el a dat case, a făcut străzi, a făcut biserici, dă pachete la bătrâni și cadouri la copii. Nu este hoț, nu este criminal să fie arestat, el merită să fie liber, orașul are nevoie de el (...) nu sunt șantajabil și Năvodari-ul nu este de vânzare”.

În același articol de presă a fost redat mesajul deputatului care a declarat că „(...) nu l-am auzit vreodată pe dl Matei să vorbească despre interesele personale, vorbea doar despre proiectele orașului, vă stimează și vă iubește pe toți, de aceea rămân alături de dv și de primarul Matei, până la capăt”.

Cu aceeași ocazie, cadre didactice și reprezentanți locali ai bisericii ortodoxe au transmis mesaje cu următorul conținut: „(...) cred că Dumnezeu va lumina mintea celor care au luat această decizie și că mâine domnul Matei va fi liber, ca să-și poată duce proiectele mai departe”, „(...) o justiție dreaptă nu poate exista decât la Dumnezeu și dacă le punem în balanță, micile greșeli pe care domnul primar le-a făcut sunt mai ușoare decât multul bine pe care l-a făcut în această viață”.

Informații cu privire la susținerea primarului Matei Nicolae, arestat preventiv pentru dare de mită au apărut și în articolele de presă publicate în „replicaonline.ro” sub titlul „Năvodărenii au ieșit în stradă, să-și susțină primarul”, precum și în articolul intitulat „Justiția suntem noi. Revoltătorul caz Năvodari”, publicat pe „hotnews.ro”, fiind prezentate pe mai multe posturi de televiziune.

Potrivit raportului Inspecției Judiciare nr. 4264/IJ/3130/DIJ/2012, întocmit ca urmare a verificărilor prealabile, rezultă următoarele:

Prin referatul nr. P/2012 din data de 2012 al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție, înregistrat la Tribunalul București - Secția I penală sub nr. , s-a solicitat arestarea preventivă a inculpatului Matei Nicolae pentru 29 de zile.

În motivarea propunerii de arestare preventivă s-a arătat că față de inculpat s-a dispus la data de 13.11.2012 începerea urmăririi penale sub aspectul săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 255 alin. (1) Cod penal, raportat la art. 7 alin. (2) din Legea nr. 78/2000, iar la data de 14.11.2012 s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale sub aspectul săvârșirii aceleiași infracțiuni.

Sub aspectul situației de fapt, s-a reținut că, în perioada iunie-octombrie 2012, primarul orașului Năvodari, Matei Nicolae, a solicitat lui

să-i ofere protecție împotriva anchetelor penale care-l vizau, să intervină, conform atribuțiilor de serviciu în aceste anchete pe care le considera abuzive, nejustificate și motivate politic. Pentru efortul său, lui

i s-a promis o recompensă, materializată prin acordarea, în data de 25.10.2012, a două loturi de teren situate în Năvodari. Darea acestor terenuri s-a făcut indirect, prin intermediari, prin simularea unor vânzări consemnate în două contracte semnate de acești intermediari, contracte autentificate de sub nr. , prețul total de vânzare al acestor terenuri fiind de 59.000 de lei.

Față de inculpat a fost luată, prin ordonanța din data de măsura reținerii pentru 24 de ore.

Prin încheierea din data de , pronunțată de Tribunalul București - Secția I Penală, în baza art. 149¹ alin. (9) Cod procedură penală, a fost admisă propunerea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție. În temeiul art. 149¹ alin. (10)-(12) raportat la art. 143 și 148 lit. f) Cod procedură penală, s-a dispus arestarea preventivă a inculpatului Matei Nicolae, pentru o perioadă de 29 de zile, cu începere de la 15.11.2012 și până la 13.12.2012, inclusiv.

La data de 16.11.2012, inculpatul Matei Nicolae a declarat calea de atac a recursului împotriva încheierii din data de 15.11.2012, iar prin încheierea nr. pronunțată de Curtea de Apel București Secția I-a Penală, a fost respins ca nefondat recursul declarat de inculpatul Matei Nicolae.

În urma pronunțării acestei hotărâri, în data de 18.12.2012, în orașul Năvodari a fost organizat un miting la care au participat parlamentari, aleși locali, preoți, elevi și profesori, pe parcursul căruia au fost exprimate puncte de vedere și critici cu privire la activitatea instanței de judecată care a dispus arestarea preventivă a inculpatului Matei Nicolae.

Analizând situația de fapt redată și având în vedere verificările efectuate de Inspekția Judiciară, Plenul reține următoarele:

În calitatea sa fundamentală de garant al independenței justiției, Consiliul Superior al Magistraturii apără corpul magistraților împotriva actelor de natură să aducă atingere independenței, imparțialității sau reputației profesionale a acestora.

Conform dispozițiilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, în exercitarea atribuțiilor sale, “Consiliul Superior al Magistraturii are dreptul și obligația de a se sesiza și din oficiu pentru a apăra judecătorii și procurorii împotriva oricărui act care le-ar putea afecta independența sau imparțialitatea ori ar crea suspiciuni cu privire la acestea. De asemenea, Consiliul Superior al Magistraturii apără reputația profesională a judecătorilor și procurorilor”.

Justiția, în statul de drept, este socotită o putere pe lângă celelalte puteri ale statului (art. 21 și art. 124 din Constituția României). Pentru aceasta este necesar să

existe anumite garanții față de celelalte puteri ale statului, pentru a se evita politizarea și pentru a crea independența și imparțialitatea magistratului.

Principiile independenței și imparțialității magistraților sunt consfințite de art. 124 alin. (3) din Constituție, art. 3 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și de art. 3 alin. (2) din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor.

Art. 1 pct. 4 din Constituția României consacră expres principiul separației și echilibrului puterilor legislative, executive și judecătorești. Potrivit acestui principiu raporturile dintre legislativ, executiv și puterea judecătorească sunt condiționate de respectarea principiului independenței magistraților și supunerii lor numai legii, prevăzut de art. 123 din Constituție.

De asemenea, potrivit art. 2 alin. (4) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, orice persoană, organizație, autoritate sau instituție este dator să respecte independența judecătorilor.

În raportul Singhvi către Comisia drepturilor omului a ONU din 1987 (pct. 75), se precizează că „principiile independenței și imparțialității sunt pietrele de fundament ale motivării și legitimității funcției judiciare în orice stat”.

În „Principiile fundamentale referitoare la independența magistratului”, adoptate la Milano în anul 1985 și confirmate de Adunarea Generală a O.N.U. (pct.1) se prevede că „independența magistraturii trebuie garantată de către stat și enunțată în Constituție sau altă lege națională, iar toate instituțiile guvernamentale sau altele trebuie să o respecte”.

Recomandarea (94) 12 a Comitetului de Miniștri al statelor membre privind independența, eficiența și rolul judecătorilor, adoptată la 13 octombrie 1994, dorește să promoveze independența sistemului judiciar, a elaborat mai multe reguli cu valoare de principiu. Una dintre acestea vizează obligația statelor de a lua toate măsurile necesare pentru a respecta, promova și proteja independența judecătorilor. Documentul prevede că sensul de „independența judecătorilor” nu se referă exclusiv la judecători, ci acoperă sistemul judiciar în întregime. Conținutul acestui principiu constă, între altele, și în

obligăția organelor executivului și legislativului „să se abțină de la adoptarea oricăror măsuri care ar putea submina independența judecătorilor”. Pe lângă toate acestea, se precizează în document, „că nu ar trebui să fie permis grupurilor de presiune să submineze independența sistemului judiciar”.

În jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului s-a subliniat în mod constant că dreptul la libertatea de exprimare consacrat de art. 10 din Convenția europeană a drepturilor omului nu este unul absolut, acesta fiind susceptibil de anumite restrângeri, în ipoteza în care folosirea libertății de exprimare este îndreptată împotriva unor valori pe care statul le poate în mod legitim apăra, cum ar fi autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

În aprecierea limitelor criticii admisibile, trebuie să se țină seama de misiunea particulară a puterii judiciare în societate. Ca garant al justiției, valoare fundamentală într-un stat de drept, acțiunea sa are nevoie de încrederea cetățenilor pentru a-și atinge scopurile.

Referindu-se la restrângerea libertății de exprimare în scopul garantării autorității și imparțialității puterii judecătorești, CEDO, în cauza „Braford contra Danemarcei”, a decis că „interesul de a proteja reputația și a asigura autoritatea magistraților este superior aceluia de a permite o discuție liberă asupra imparțialității acestora”. De asemenea, prin cauza „Pager și Oberschlick contra Austriei” s-a statuat că „activitatea justiției nu poate fi discutată fără să se aibă în vedere anumite limite pentru a nu submina autoritatea acesteia, comandament deosebit de important într-un stat de drept”.

Conform raportului Inspecției Judiciare, s-a constatat că, în discursurile lor, politicienii au contestat hotărârea instanței judecătorești prin care s-a luat măsura arestării preventive, iar prin afirmațiile „Nicolae Matei nu a omorât pe nimeni, nu a tâlhărit pe nimeni, nu a făcut niciun fel de delict care să necesite judecarea lui în stare de arest, el trebuie cercetat în stare de libertate” sau „Nu este hoț, nu este criminal să fie arestat, el merită să fie liber”, se acreditează ideea că măsura dispusă este una arbitrară, fără să țină seama de adevăr, având la bază intenția de a compromite un ales local care a adus servicii comunității locale.

În raport de principiile mai sus enunțate, Plenul apreciază că afirmațiile cu caracter politic din data de 18.11.2012, din discursurile și afirmațiile publice ale unor politicieni, prin care s-a pus în discuție legalitatea activității instanței de judecată, sunt realizate cu intenția de susține ideea judecării în stare de libertate a inculpatului Matei Nicolae, sugerând soluția ce urmează a fi pronunțată de instanța de control judiciar.

În aceste condiții, discursurile și afirmațiile publice ale politicienilor din data de 18.11.2012, în sensul judecării în stare de libertate a inculpatului Matei Nicolae, au depășit limitele admisibile ale discursului public politic, inducându-se o presiune nejustificată asupra activității magistraților, cu atât mai mult cu cât procedurile erau în curs de desfășurare și se aflau în faza de soluționare a căii de atac a recursului declarat de către inculpat, astfel că s-a adus atingere independenței sistemului judiciar în ansamblul său și a independenței magistraților în îndeplinirea și realizarea actului de justiție.

Față de cele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 30 alin. (2) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, și art. 75 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin vot direct și secret, cu majoritatea voturilor membrilor prezenți;

PLENUL CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII HOTĂRĂȘTE

Art.1 - Însușirea conținutului raportului Inspecției Judiciare nr. 4264/IJ/3130/DIJ/2012, în sensul că afirmațiile de genul celor analizate în cuprinsul raportului au rolul de a induce o presiune nejustificată asupra activității magistraților, cu atât mai mult cu cât procedurile erau în curs de desfășurare și se aflau în faza de soluționare a căii de atac a recursului, iar prin declarațiile și afirmațiile din data de 18.11.2012 s-a adus atingere independenței sistemului judiciar în ansamblul său și independenței magistraților în îndeplinirea și realizarea actului de justiție.

Art.2 - Prezenta Hotărâre nr. 89/23.01.2013 se comunică Inspecției Judiciare.

Data în București, la data de 23 ianuarie 2013

Președinte,
Procuror ~~Oana~~ ~~Andrea~~ SCHMIDT-HĂINEALĂ

